

ВИЗНАННЯ СУБ'ЄКТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА І ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ПОБУДОВІ ПУБЛІЧНИХ МІЖНАРОДНИХ ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

АНТОН МАРКІН, студент гр. МгХТ-1-21

Науковий керівник Пастернак Л.Ф., старший викладач

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Суб'єктами міжнародного права є:

- носії міжнародного публічного права: держави, державоподібні утворення, нації, які борються за самовизначення, та міжнародні організації;

- особи, учасники приватного міжнародного права, що володіють правовою незалежністю і можливістю самостійно здійснювати права і обов'язки, які були встановлені нормами права: фізичні і юридичні особи (транснаціональні корпорації (ТНК) в тому числі).

Держави як суверені одиниці – основні суб'єкти міжнародного права, які володіють універсальною міжнародною правосуб'єктністю. Саме міжнародне право виникло для регулювання відносин між державами, тому не дивно, що первинними (головними) суб'єктами права в міжнародних відносинах є саме держави. Тож, коли мова йде про визнання суб'єктів міжнародного права, маємо на увазі визнання саме держав іншими державами.

Зараз у міжнародному праві, держава – це три складові: територія, населення та публічна суверенна ефективна (легітимна) влада [1].

В свої суті, визнання є одностороннім добровільним актом держави, через який вона заявляє що визнає іншу державу як суб'єкт міжнародного права та планує розвивати офіційні відносини, чи що вважає владу, яка затвердилася у державі або на певній частині її території, настільки ефективною, щоб бути представником даної держави чи населення частини її території у міжнародних відносинах.

У сучасних міждержавних відносинах діють дві головні теорії визнання, які при цьому не діють у чистому вигляді, – це декларативна і конститутивна теорії.

Згідно першої, держава набуває статусу суб'єкта міжнародного права від моменту самопроголошення, незалежно від визнання іншими державами, в той час як друга теорія передбачає становлення держави як суб'єкта лише після отримання визнання від інших суб'єктів.

Таким чином, існує три форми визнання:

- de facto;
- de jure;
- ad hoc.

De jure – це повноцінне (цілковите) визнання, яке передбачає повний обсяг міждержавних відносин у всіх галузях міжнародного спілкування, тобто на найбільш високому дипломатичному рівні.

De facto – є визнанням офіційним, але не повним, і означає, що певна держава чи уряд не вважаються іншою стороною достатньо довговічними або життєздатними. Воно може включати в себе соціальні та культурні контакти, при відсутності більш бажаних дипломатичних контактів та повного юридичного визнання. Такий вид визнання можуть відкликати.

Ad hoc – є офіційним контактом із невизнаною державою з метою розв'язання певної проблеми між двома державами. Відсутність визнання в такому разі не повинна позначатися на юридичному аспекті вирішення спільної міжнародної проблеми.

Критеріями для офіційного визнання є:

- виконання вимог статуту ООН;
- дотримання зобов'язань, які були затвердженні Гельсінським Заключним актом та Паризькою хартією;
- гарантування захисту прав етнічних, а також національних груп і меншин відповідно до обов'язків, які визначає НБСЄ;
- повага недоторканності кордонів;
- прийняття усіх обов'язків по роззброєнню, безпеці та регіональній стабільності;
- згода на мирне вирішення питань правонаступництва держави і регіональних суперечок [2].

У міжнародній практиці трапляються випадки виникнення осіб, що не мають всіх елементів правосуб'єктності в міжнародному плані, проте можуть приймати участь в правовідносинах певного роду, врегульованих нормами міжнародного права. В такому випадку мова йде про дестинаторів.

Таким чином, види визнання можна поділити за дестинаторами на:

- традиційні (визнання держав та урядів);
- попередні (проміжні; це визнання націй, сторони, що повстала чи воює, організації опору та урядів в еміграції або вигнанні).

Коли в міжнародному полі з'являється нова незалежна держава, яка була утворена через революцію, війну, об'єднання чи поділ держав і т.п., то варто зазначити, що в такому випадку має місце визнання держав.

Якщо до влади приходить новий уряд неконституційним шляхом, то постає питання про його визнання. Розрізняють два підходи при визнанні урядів: перший – той, який було створено Естрадою (міністром закордонних справ Мексики) і він означає втручання у внутрішні справи інших держав; другий підхід – «доктрина Тобара» – держави-учасниці не визнають уряди, що отримали владу через революцію або переворот, до того часу, поки внаслідок вільних виборів не буде створено новий уряд.

Визнання воюючої сторони – це визнання сторони військового конфлікту – учасника міжнародних відносин, які регулюються законами та звичаями війни і створюються через її початок.

Визнання повсталोї сторони – це визнання повстанців, загонів опору, учасників громадянської або національно-визвольної боротьби, які контролюють частину території власної держави та провадять збройну боротьбу з колонізаторами, диктаторськими, фашистськими і іншими антидемократичними режимами, для можливості самовизначення свого народу [3].

Соціальна цінність визнання – це здійснення правонаступництва держав на його основі, тобто переходу прав та обов'язків однієї держави, як суб'єкта міжнародного права, до іншої держави-суб'єкта, з причини виникнення або припинення існування держави чи зміни території останньої.

Список використаних джерел::

1. Міжнародне право. Мультимедійний посібник з навчальної дисципліни «Міжнародне право». – Київ: НАВС, 2016. [Електронний ресурс]. - URL : <https://arm.naiu.kiev.ua/books/mg/index.html>.

2. Міжнародне публічне право. Конспект лекцій для студентів факультету заочного навчання цивільних осіб. – Дніпро: ДДУВС, 2016. – 208 с.

3. Правове регулювання міжнародних економічних відносин. Конспект лекцій для студентів спеціальності: 081-Право денної та заочної форми навчання. – Луцьк: Луцький НТУ, 2017. – 67 с.